

Projekt

z dnia 3 listopada 2021 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA RYBNIKA**

z dnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2022-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 1372), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 1249) na wniosek Prezydenta Miasta Rybnika, po zaopiniowaniu przez Komisję Zdrowia i Pomocy Społecznej

**Rada Miasta Rybnika
uchwala:**

§ 1. Przyjąć Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2022 r.

Załącznik do Uchwały Nr

Rady Miejskiej w Rybniku z dnia

**MIEJSKI PROGRAM
PRZECIWDZIAŁNIA PRZEMOCY
I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
NA LATA 2022-2026**

Wrzesień 2021

Spis treści

I. Wstęp i diagnoza	3
II. Adresaci programu	5
III. Podstawa prawna	5
IV. Realizatorzy programu	5
V. Cele programu	6
1. Cel ogólny.....	6
2. Cele szczegółowe	6
2.1. Prowadzenie działań skierowanych do osób doświadczających przemocy	6
2.2. Prowadzenie działań skierowanych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	6
2.3. Prowadzenie działań wobec dzieci i młodzieży w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	7
2.4. Prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych ukierunkowanych na poszerzenie świadomości mieszkańców Miasta Rybnika na temat przemocy w rodzinie.....	7
2.5. Podnoszenie kompetencji i zapewnienie profesjonalnego wsparcia dla osób	8
i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania w rodzinie	8
VI. Źródła finansowania	8
VII. Sprawozdawczość.....	8
VIII. Ewaluacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026	8
Załącznik 1. Wzór sprawozdania dla podmiotów realizujących program	9

I. Wstęp i diagnoza

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) do zadań gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Ustawa definiuje przemoc jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny i innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodującą szkodę na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołującą cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym, dotyczy każdej sfery społecznej. Analiza danych statystycznych gromadzonych na terenie Miasta Rybnika w latach 2015-2020 wskazuje, że zjawisko przemocy utrzymuje się na porównywalnym wysokim poziomie.

Tabela 1. Liczba procedur w latach 2015-2020

Okres statystyczny	Liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”
2015 rok	482
2016 rok	436
2017 rok	470
2018 rok	434
2019 rok	418
2020 rok	426
Pierwsza połowa 2021 roku	303

Źródło: Dane statystyczne Zespołu Interdyscyplinarnego w Rybniku

Przemoc może skutkować nie tylko urazem fizycznym, ale ma też swoje konsekwencje w sferze emocjonalnej, psychicznej i społecznej. Wpływa na ugruntowanie błędnych przekonań dotyczących rodziny, które skutkują powielaniem mitów i stereotypów dotyczących przemocy. Dane za rok 2020 przedstawiają niepokojącą tendencję, dotyczącą wzrostu liczby dzieci wskazanych w procedurach „Niebieskie Karty” jako osoby potencjalnie stosujące przemoc w rodzinie. Doświadczenie zawodowe osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy ukazuje, iż dziecko wzrastające w środowisku przemocy w przyszłości często wchodzi w rolę sprawcy lub ofiary przemocy. Diagnozuje się, iż najczęściej sprawcami przemocy w rodzinie są mężczyźni w relacjach małżeńskich i partnerskich. Nadal obserwuje się silną korelację związaną ze stosowaniem przemocy w rodzinie przez osoby nadużywające alkoholu.

Tabela 2. Populacja doświadczająca przemocy w latach 2016-2020

Analizowana cecha populacji		Dane za rok 2016	Dane za rok 2017	Dane za rok 2018	Dane za rok 2019	Dane za rok 2020
Osoby doświadczające przemocy	razem	447	438	422	394	414
w tym	kobiety	361	303	271	286	305
	mężczyźni	45	34	39	35	60
	dzieci	41	101	112	73	49
Osoby stosujące przemoc	razem	439	396	373	365	386
w tym	kobiety	50	53	56	50	56
	mężczyźni	387	342	315	313	323
	dzieci	2	1	2	2	7
Przemoc	w związkach formalnych i nieformalnych	292	244	232	247	271
	dorosłych wobec niepełnoletnich dzieci	30	96	86	52	38
	wobec innych osób (np. rodziców, dorosłego rodzeństwa)	97	93	100	93	108
	jednocześnie wobec kilku osób	17	37	16	26	9

Charakterystyka wg występowania problemów społecznych						
Rok		2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok	2020 rok
Liczba osób z problemem	alkoholowym	176	320	256	236	217
	narkotykowym	19	42	36	24	21

Zródło: Sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie za rok 2020

Miasto Rybnik od 2012 roku realizuje w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i łagodzenia jej skutków. Niniejszy program stanowi kontynuację podejmowanych działań w tym obszarze. Dzięki prowadzonym zadaniom przez realizatorów Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wzrasta świadomość społeczna w zakresie rozpoznawania symptomów występowania przemocy, a także poziom wiedzy w zakresie sposobu reagowania na doświadczaną i obserwowaną przemoc. Na przestrzeni lat utrzymuje się dobrze wypracowana współpraca przedstawiająca się między innymi spójnym systemem udzielania wsparcia rodzinie doświadczającej przemocy. Niezwykle ważne jest także, aby osoby pracujące w obszarze profilaktyki i pracy z osobami uwikłanymi w zjawisko przemocy, miały możliwość ustawicznego podnoszenia swoich kompetencji w tym zakresie. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie ma charakter długofalowy. Działania programu obejmują lata 2022-2026.

Kierunek działań wyszczególnionych w programie jest zgodny ze znowelizowaną ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

II. Adresaci programu

- członkowie rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie zamieszkujących na terenie miasta Rybnika,
- mieszkańcy miasta Rybnika – w wymiarze profilaktycznym,
- osoby fizyczne i podmioty prawne realizujące zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

III. Podstawa prawna

- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r., (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
- ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.),
- ustawa o wychowaniu w trzeźwości o przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r., (tekst jednolity Dz.U. z 2021 r. poz. 1119),
- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r., (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.),
- ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (tekst jednolity Dz.U. z 2021 r. poz. 1372).

IV. Realizatorzy programu

Program wdraża Zespół Interdyscyplinarny w Rybniku jako koordynator, oraz następujący współrealizatorzy:

- Urząd Miasta Rybnika,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybniku,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Rybniku,
- Środowiskowy Dom Samopomocy „Cogito Noster” w Rybniku,
- Zespół Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Rybniku oraz obsługiwane przez niego placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Rybniku,
- Komenda Miejska Policji w Rybniku,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rybniku,
- Sąd Rejonowy w Rybniku, w tym Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej,
- placówki oświatowe, w tym Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Rybniku,

- Prokuratura Rejonowa w Rybniku,
- podmioty prowadzące działalność leczniczą, w szczególności jednostki realizujące zadania z zakresu leczenia uzależnień i pomocy psychologicznej,
- organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

V. Cele programu

1. Cel ogólny

Kompleksowe przeciwdziałanie oraz łagodzenie skutków zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Miasta Rybnika

2. Cele szczegółowe

2.1. Prowadzenie działań skierowanych do osób doświadczających przemocy

Działania:

- realizacja zadań wynikających z procedury „Niebieskie Karty”,
- zapewnienie miejsca schronienia dla osób doświadczających przemocy,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą specjalistycznej pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej,
- zapewnienie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, z uwzględnieniem dzieci.

Wskaźniki:

- liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba objętych procedurą „Niebieskie Karty”,
- liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie przebywających w schronisku,
- liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej,
- liczba osób korzystających z pomocy prawnej,
- liczba korzystających z pomocy socjalnej,
- liczba działań w zakresie profilaktyki i edukacji na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

2.2. Prowadzenie działań skierowanych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Działania:

- motywowanie osób stosujących przemoc do powstrzymywania się od dalszego jej stosowania, motywowanie do udziału w grupie korekcyjno-edukacyjnej dedykowanej sprawcom przemocy oraz innych działań psychokorekcyjnych,
- realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy,

- motywowanie osób uzależnionych stosujących przemoc w rodzinie do utrzymywania abstynencji oraz podjęcia terapii uzależnienia.

Wskaźniki:

- liczba osób stosujących przemoc,
- liczba osób, którym zaproponowano uczestnictwo w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba uczestników oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc,
- liczba osób stosujących przemoc uczestniczących w terapii uzależnień.

2.3. Prowadzenie działań wobec dzieci i młodzieży w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działania:

- prowadzenie działań o charakterze wsparcia i pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży uwikłanej w zjawisko przemocy w rodzinie,
- prowadzenie działań edukacyjno-profilaktycznych ukierunkowanych dla dzieci i młodzieży w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki:

- liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologiczno-pedagogicznym,
- liczba przeprowadzonych działań o charakterze edukacyjno-profilaktycznym w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zorganizowanych warsztatach, szkoleniach, seminariach itp.

2.4. Prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych ukierunkowanych na poszerzenie świadomości mieszkańców Miasta Rybnika na temat przemocy w rodzinie

Działania:

- przekazanie mieszkańcom Miasta Rybnika informacji z zakresu przemocy domowej oraz możliwości uzyskania pomocy w sytuacji podejrzenia przemocy,
- opracowanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych na temat przemocy w rodzinie,
- prowadzenie działań o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym w zakresie przemocy w rodzinie.

Wskaźniki:

- liczba opracowanych materiałów informacyjnych,
- liczba przeprowadzonych szkoleń, konferencji, warsztatów,
- liczba osób uczestniczących w oddziaływaniach profilaktyczno-edukacyjnych.

2.5. Podnoszenie kompetencji i zapewnienie profesjonalnego wsparcia dla osób i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania w rodzinie

Działania:

- wspieranie osób bezpośrednio zaangażowanych w pracę w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez m.in. systematyczny udział w superwizji,
- podnoszenie kompetencji zawodowych osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez udział m.in. w szkoleniach, warsztatach, konferencjach, seminariach itp. z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki:

- liczba osób uczestniczących w szkoleniach, warsztatach, konferencjach, seminariach itp.,
- liczba szkoleń, warsztatów, konferencji, seminariów itp.,
- liczba superwizji i liczba osób uczestniczących w superwizjach.

VI. Źródła finansowania

Program będzie finansowany ze środków budżetu Miasta Rybnika, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VII. Sprawozdawczość

Koordynatorem wdrażania programu jest Zespół Interdyscyplinarny w Rybniku, który składa Prezydentowi Miasta Rybnika sprawozdanie z realizacji programu do dnia 31 marca każdego roku, za rok poprzedzający. Podmioty będące współrealizatorami programu obowiązane są do przesłania do Zespołu Interdyscyplinarnego w Rybniku sprawozdania z jego realizacji do dnia 31 stycznia każdego roku, za rok poprzedzający według podanego wzoru.

VIII. Ewaluacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026

Ewaluacja jest procesem systematycznego gromadzenia informacji na temat działania, właściwości oraz rezultatu Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar w Rodzinie. Ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto przewidywane efekty jego realizacji. Program będzie poddawany ewaluacji corocznie, na podstawie oceny oraz analizy dokumentacji i materiałów sprawozdawczych z poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jego realizację.

Załącznik 1. Wzór sprawozdania dla podmiotów realizujących program

Pieczęć instytucji sporządzającej sprawozdanie		Sprawozdanie z Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026. Dane za rok	
I.	Prowadzenie działań skierowanych do osób doświadczających przemocy		
1.	Liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”		
2.	Liczba rodzin objętych procedurą		
3.	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie przebywających w schronisku		
4.	Liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej		
5.	Liczba osób korzystających z pomocy prawnej		
6.	Liczba osób korzystających z pomocy socjalnej		
7.	Liczba działań w zakresie profilaktyki i edukacji na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie		
II.	Prowadzenie oddziaływań wobec osób stosujących przemoc		
8.	Liczba osób stosujących przemoc		
9.	Liczba osób, którym zaproponowano uczestnictwo w programie korekcyjno-edukacyjnym		
10.	Liczba uczestników oddziaływań korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc		
11.	Liczba osób stosujących przemoc uczestniczących w terapii uzależnień		
III.	Prowadzenie działań wobec dzieci i młodzieży		
12.	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologiczno-pedagogicznym		
13.	Liczba przeprowadzonych działań o charakterze edukacyjno-profilaktycznym w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie		
14.	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zorganizowanych warsztatach, szkoleniach, seminariach itp.		
IV.	Prowadzenie działań profilaktycznych ukierunkowanych na poszerzenie świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie		
15.	Liczba opracowanych materiałów informacyjnych		
16.	Liczba przeprowadzonych szkoleń, konferencji, warsztatów itp.		
	Liczba osób uczestniczących w oddziaływaniach profilaktyczno-edukacyjnych		
V.	Podnoszenie kompetencji i zapewnienie profesjonalnego wsparcia dla osób i instytucji		
17.	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach, warsztatach, konferencjach, seminariach itp.		
18.	Liczba szkoleń, warsztatów, konferencji, seminariów itp.		
19.	Liczba superwizji		
20.	Liczba osób uczestniczących w superwizjach		
Dane osoby sporządzającej sprawozdania			
Podpis osoby sporządzającej sprawozdanie			